

WYCHODZI CODZIENNIE.

Przedpłata wynosi we Lwowie rocznie 18 złr. — półrocznie 9 złr. — kwartalnie 4 złr. 50 ct. — miesięcznie 1 złr. 50 ct.
Z przesyłką pocztową w państwie Austriackim, rocznie 24 złr. — półrocznie 12 złr. — kwartalnie 6 złr. — miesięcznie 2 złr.
Przesyłka pocztowa za granicą, do całych Niemiec rocznie 50 marek, kwartalnie 12 marek, 5 arg. do Francji i Anglii, Włoch i Szwajcarii rocznie 80 franków — kwartalnie 20 franków.

Numer kosztuje 10 ent.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

DZIENNIK POLSKI

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Biurowe Administracji *Diennika Polskiego* plac Marjański 6 i 7 w domu pana Kiełbińskiego; we Wiedniu, Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku, Bazylei, Szwajcarii i Wrocławiu pp. Haasenstein & Vogler, we Wiedniu A. Oppel, R. Moore, Rotter & Spółka, w Warszawie Richman & Frenndler. Biuro ogłoszeń w Partii pułkownik Raczkowski Faubourg Poissonier 32. Ogłoszenia przyjmują Agencja p. Ad. Cichorowskiego Rue Clement 4 Paryż.
Ogłoszenia przyjmują się za opłatą 6 ct. od miejsca objętości jednego wiersza drobnym drukiem (petit).
Listy z pismami mają być przesyłane franko do Administracji *Diennika Polskiego*. Listy reklamacyjne nieopłacone nie podlegają opłacie.
Reklamy w rubryce „Nadesłane” 20 ct. od wiersza.

Zjazd Towarzystwa pedagogicznego w Tarnowie.

Tarnów 17. lipca.

Kilkunastu pociągami przybywali uczestnicy zjazdu, co niesłychanie utrudniało pracę komitetu, mimo tego wywiązują on się ciągle wzorowo z obowiązków, dawno bowiem nie pamiętamy takiego porządku pod każdym względem, jaki panuje obecnie w Tarnowie.

Wczoraj po południu i dziś zrana o 6. godz. odbyli nauczyciele ludowi poufne posiedzenie nad wieloma sprawami. Obrady były gorące, a dość nie mile uderzyła groźba, że jeżeli tak szustnym ich żądaniom nie stanie się zadość, to wolą raczej przejść na etat rządowy. Ale stało się to na poufne posiedzeniu, więc nie rozbiegamy tego dalej.

Dziś o godz. 9. rano odbyło się uroczyste nabożeństwo, podczas którego odśpiewano nadspodziewanie dobrze mszę Piotrowina kompozycji Moninskiego, poczem po godz. 10. udano się do wielkiej sali Kaasy oszczędności, gdzie się rozpoczęło pierwsze posiedzenie walnego Zjazdu przy bardzo licznych udziałach uczestników zjazdu, ale i miejscowej publiczności. Należy podnieść obecną gość z czeskich, nauczycieli Mrazika z Kladna i Kobra z Rudnicy; zajęli oni miejsca w pierwszym rzędzie krzesel i byli przedmiotem ogólnego zającia. Odczytano później telegramy czeskie, które wyrażały sympatię dla nas i konstatowały wspólność dążeń polsko-czeskich.

Pierwszy wstąpił na trybunę i powitał w imieniu miasta p. Rogojski, prezydent miasta. Oddał on należyte pochwały pracy nauczycielskiej, podniósł zasługi nauczycieli około przyszłości narodu, zapewnił, że miasto Tarnów z pewnością usunie ich pracę, a jeśli na czem uczestnikom braknie, to pochodzi to z ubóstwa materialnego, a nie z braku dobrych chęci.

W imieniu powiatu przemawia p. Potulicki i podnosi, że u nas praca rozwija się w dwóch kierunkach: budować drogi i otwierać szkoły. Tamte wyprowadzą nas z niewoli ubóstwa materialnego, te z ubóstwa umysłowego. Mimo głosów pesymistycznych, praca nad oświatą idzie dalej, a odbywa się ona na drodze narodowej i religijnej, gdybyśmy zaś odrzucili ten jej charakter, to wówczas można powiedzieć: *finis Poloniae*.

W imieniu duchowieństwa przemawia ksiądz kanonik Gwiazdo. Jesteśmy uczniami na łonie społeczeństwa przez całe nasze życie i jedynie zetknięcie się wspólne może nas doskonalić i od upadku chronić. Zrozumieliśmy to dobrze społeczeństwa, więc też łączą się do wspólnej pracy, a Towarzystwo pedagogiczne daje temu świadectwo. Co do stanowiska kościoła, to mylnym jest twierdzenie, jakoby sprzeciwiał się on oświeceniu; owszem dawne dzieje uczą, że wszystkie pierwsze szkoły były w rękach kościoła i on starał się o ich rozwój, a niektóre z nich stały się nawet szkołami wyższymi — uniwersytetami. Jeśli szkoła, kościół i społeczeństwo są w harmonii, to zdołają wznieść człowieka aż do samego bóstwa.

W imieniu żydów wita p. Ringelheim. Nigdzie w nasza praca nie wydała takiego plonu, jak u mego plebienia. Chajdery znikają, a młodzież spieszy do szkół, gdzie się uczą kochać te ojczyznę, która nas przyjęła w opiekę przed pałąką nas na stosach Europy. Niech Bóg błogosławi waszej pracy!

Dyr. Trzaskowski przemawia imieniem nauczycielstwa. Przed 12 laty cały kraj stanął pod hasłem oświaty ludowej. I dziś to hasło istnieje, ale stoimy poróżnieni, a nawet Towarzystwo doznaje przeszkód w swych pracach. Wiary i miary życzyć wam w obradach. Wiary, bo ta doda wam siły, a miary, byśmy nie przekroczyli granic możliwości. Niech wielki hetman, w którego grodzie bawimy, pobłogosławi waszym pracom.

Prezes Sawczyński dziękuje za takie powitanie. Towarz. pedagog. ma wychowywać tych szczególnie, którzy tego wychowania najbardziej potrzebują. Podwalina jest w każdym gmachu najważniejszą częścią, bo gdy ona słaba, to gmach za ładą burzą runie, a tak samo rzecz się ma z narodami, które wówczas upadają, gdy nie mają silnej podwaliny: ludu. Dzieje nasze były tego rodzaju, że nie było czasu pracować nad ludem, o czym świadczą liczne mogiły i kurhany, a było to postannictwo dziejowe nasze, którego uniknąć nie można było. Ostrożnie sądzmy przeszłość i nie patrzymy na nią z dzisiejszego stanowiska. Małoletnim jest w sądzie ten, kto potępia działalność kościoła pod względem oświaty, bo wszelka oświata i nauka wyszła niegdyś z łona kościoła, dziś zaś nauka bez pierwiastku religijnego będzie trutą, a nie karmidłem. U nas, jak wszędzie, rozpoczęła się praca nad ludem już w przeszłym wieku, ale było już za późno, bo stosunki zewnętrzne zabity te znaczne usiłowania, jednakoż dzieje nie zapomną o nich nigdy.

Pierwszą myśl zawiązania tego Towarzystwa wyszła z Tarnowa; byliśmy tu przed 12 laty, dziś zobaczmy, o ile postąpiliśmy naprzód. Następnie wykazuje mowa, że tylko ta praca może być skuteczna, która się odbywa pod hasłem: „Viribus unitis”. Miłość kraju i ludu policy nas do wytrwałej pracy, a jeśli wpojmy wiarę i oświatę, to pocznę on się kiedyś narodem, bo bez narodowości istnieć nie można. Kończy okrzykiem: „Vivat wszystkie stany!” Wreszcie wspomina jeszcze, że są tu reprezentanci narodu czeskiego, co wywołuje istną burzę oklasków i ogólnych okrzyków. Prezes podnosi znaczenie łączenia się dwóch bratnich narodów i szle pozdrowienie „złotej Pradze”, co znów wzbudza ogólny zapal.

Tu przemówił po czesku Kobr. Powiada on, że pracujemy nasi byli braćmi, o czym świadczy podanie o Lechu i Czechu. Nieprzyjaciele nasi pracują nad poróżnieniem nas, ale co miłość, serce łączyło, tego nie rozzerwa lada komu. Morze niemieckie omal nas nie załaziło, ale im się to nie powiodło, i da Bóg, nie uda się nigdy. Nasz naród bronić się przed złem, starał się do dorównania innym pod każdym względem. Opowiada o stosunkach obydwu narodowości, zamieszkujących Czechy i dobitnie przedstawia trudności, z jakimi ma szkoła czeska do walczenia, ufa on w przyszłość zbratanych narodów polskiego i czeskiego. „Oznak sympatii nie stosuje do siebie, lecz do swego narodu, od którego przynosi „Sława narodu polskemu”.

P. Sawczyński wspomina o śmierci dwóch członków honorowych: Strzeleckiego i Potockiego, którym zgromadzenie oddaje część przez powstanie.

Na sekretarza powołuje prezes pp. Freudenberga, Pajaka i Parasiewicza.

Od czytania punktu 2. i 3. uwolniono referentów, gdyż sprawozdanie mają członkowie w ręku. (Podaliśmy je w obszernym wyciągu. R.) Do komisji lustracyjnej wybrano pp. Howorkę, Łabowskiego, Piórkowicza, Tokarskiego

go i Sasiedzkiego, zaś do komisji dla wydziału *Szkół* powołano pp. Dobrzańskiego, Franko i Stuzewskiego.

Do komisji dla badania wniosków świeżo podanych, wybrano: Baranowskiego, Kowalówkę, Maciołowskiego, Pajaka, Duchowicza i Mysza.

Jerzy Kawalec referuje rzecz o „mianowaniu, placach i innych służbowych korzyściach nauczycieli ludowych”. Referent podnosi ostrożność, z jaką zabierano się do pracy, jak zasięgnięto opinii rozmaitych ludzi fachowych, by nie narazić się na zarzut przesady w wymaganiach. Żądania nasze są niesłychanie skromne, ale w każdym razie od ich spełnienia zależy podniesienie się szkolnictwa. Nasze ustawy szkolne są tłumaczeniem ustaw innych krajów, jednak z tą różnicą, że co tamte mają korzystnego dla nauczycieli to w naszych opuszczają, wkładając natomiast na nas większe obowiązki.

Referent omawia najpierw sprawę mianowania rzeczywistych nauczycieli. Nie idzie nam o to, kto ma prawo prezentowania i obsadzania, lecz o sposób w jaki się to odbywa. Dziś panuje dowolność w prezentowaniu, bo wszędzie odgrywa protekcja najważniejszą rolę, a nie zasługa. Z tej to przyczyny powstała owa apatia i niewiara u nauczycieli, którzy po kilkukrotnym staraniu się, ale nadaremnie, tracą wszelką nadzieję i przestają pracować tak gorliwie, jak dawniej, a nawet się zaniebdują. W kraju panuje ogólna niezadowoloność przeciw radom szkolnym okręgowym. Pracyzna złego jest i to, że ustawa krajowa, co się tyczy prawa prezenty, jest niejasna, nawet elastyczna, aby zaś zapobiedz dalszemu złemu, należałoby ustawić odpowiednią amunicję, a trudno to nie będzie, boć np. Istia i Karyntia mają pod tym względem bardzo jasne prawo. Tym sposobem zapobiegnie się nadużyciom i zmniejszeniu nauczycieli, którzy wówczas mieć będą pobudki do pracy. Jedynie zasada awansu na podstawie lat służby jest szustną i sprawiedliwą. Zasłużony nauczyciel ludowy powinien zostać z czasem nauczycielem przy szkole ćwiczeń, inspektorem lub starszym profesorem przy seminarjum, bo inaczej nie widzi przyszłości przed sobą. Zaprowadzenie awansu, to podwójne podwyższenie płacy. Referent odczytuje tytuł I.

P. Stadnicki proponuje przyjęcie tyt. I. en bloc, co Zgromadzenie, obracając większością, przyjmuje. Uchwala ta wywołuje pewną konsternację, gdyż wielu chce przemawiać, a p. Baranowski wywodzi, dla czego powinna się toczyć dyskusja.

Pan Zimmerman przemawia przeciw dyskusji. P. Dwernicki wchodzi w meritum rzeczy i w rezultacie godzi się na wnioski referenta. Przemawiali jeszcze p. Kazieńko, Szleszynger, Stiasny, Falkiewicz, Kowalówka, Maciołowski i wielu innych, ale dyskusja była już tak chaotyczną, że nawet nazwisk nie było słychać. W dyskusji pozornie formalnej wypowiedziano długie, a nawet bardzo dobre mowy, które noszą na sobie wyraźne cechy dyskusji jeneralej, ale przedłużyło to bardzo obrady, nie doprowadziwszy do porozumienia, gdyż dyskusję odroczone do jutra.

Do *Czasu* piszą z Rzeszowa: Za inicjatywą marszałka powiatu rzeszowskiego, dnia 14. bm. odbyło się w Jasioncu u pana Stanisława Jędrzejowicza, pod przewodnictwem hr. Alfreda Potockiego, zgromadzenie właścicieli gruntów, które swym położeniem do rzeki Wisłok dotykają, lub w rejonie sięgającej wody podczas zalewu się znajdują.

Oprócz interesowanych obszarów dworskich były liczenie reprezentowane gminy przez włóścian ze Staromieścia, Terebownika, Nowej wsi, Jasionki, Wulki pod lasem, Pogwizdowa, Łukawic i Terliczki. Celem zgromadzenia było porozumienie się wspólne nadbrzeżnych mieszkańców Wisłoka, o ile w naszym powiecie byłoby możliwe zawiązanie „spółki wodnej”, mocą której możnaby kompetować o fundusze państwowe i krajowe do rozpoczęcia i przeprowadzenia systematycznego robót ochronnych na rzece Wisłok, która tak dotkliwymi stratami nawiedza dość często nadbrzeżnych mieszkańców i rolników.

Gdy po dłuższej dyskusji i wyjaśnieniach, zgromadzenie w ogóle przyszło do przeświadczenia, że tylko wspólnymi siłami i systematyczną robotą można dążyć do prawdziwie skutecznego rezultatu ochronnych, uchwalono przystąpić do przedwstępnej czynności, to jest wypracowania statutu dla spółki wodnej rzeki Wisłok. Statut ten ma określać cel przedsiębiorstwa, wciągnięto do spółki grunta, obowiązki spółki, udział członków w użytkach i ciężarach itd., stosownie do przepisów.

Do ułożenia statutu i przedwstępnych czynności, wybrano komitet złożony z ośmiu członków, a mianowicie: Pp. dra Rybickiego, Stanisława i Adama Jędrzejowiczów, księdza kanonika Puchalskiego, Seredyńskiego i trzech włóścian.

Obecnie ma się zorganizować podobna akcja w powiecie Łańcuckim, tak, aby począwszy od Rzeszowa aż do Ujścia Wisłoka do Sanu wszystkich interesowanych zgromadzić w jedną silną spółkę wodną dla rzeki Wisłok.

Hr. Alfred Potocki przybyłszy przyjął przewodnictwo, jeżeli akcja tej z dwóch powiatów łączyć się mającej spółki wodnej przyjdzie do skutku. Szczęść Boże tej chwalebnej inicjatywie!

Do *Czasu* piszą z Rzeszowa: Za inicjatywą marszałka powiatu rzeszowskiego, dnia 14. bm. odbyło się w Jasioncu u pana Stanisława Jędrzejowicza, pod przewodnictwem

Anibalowi i jego synowi zbyt lekkie życie. Na razie nie mogłem dowiedzieć się o niczym więcej. Dopiero przypadek naprowadził mnie na dalsze ślady.

Pewnego dnia zaważano naszego lekarza do Plastów. Signor Nicolao, jak opowiedział służący, który przybiegł bez tohu, zachorował niebezpiecznie, a ponieważ w pobliżu nie można było odsukać żadnego eskulapa, przeto stary hrabia prosił o to przystępie z naszej strony.

Kiedy lekarz powrócił, dowiedziałem się, że Conte Nicolao leżał śmiertelnie chory; klacz spłoszona strasowała mu dwa zioła i kość paćciozowania. Stary hrabia o mało nie oszalał; w chwili osłabienia z rozpaczy, zapytał doktora czy nie zna Juliety. Jej oczy miały w nim obudzić, jak twierdził, pewne wspomnienia. Lekarz nie przecuwając nie złego, opowiedział wszystko, co mu było w tej sprawie wiadomem, a wiedział, niestety, może za wiele. Dopiero ta okoliczność, że hrabia zanotował sobie mój adres, zastanowiła go.

W *Roma capitale* czytałem w kilka dni później opis wspaniałego pogrzebu, jaki wyprawiono hrabiemu Nicolao. Jeszcze w ciągu pierwszego tygodnia żałoby zaanonsował się u mnie hrabia Annibale Plasta.

Jakże okropnie wyglądał wtedy. Chwiał się i drżał na całym ciele; tylko oczy pęnęły, jak dwa pochodnie.

Przepraszałem, jeśli prześlakdam — rozpoczął — ale muszę... muszę! Muszę wiedzieć, kim jest owa nadobna panna Julietta; musisz mi hrabio wyjaśnić jej przeszłość i powiedzieć, jakim sposobem przyszedłeś do opieki nad nią.

Przysnąłem hrabiemu fotel i odrzekłem: — Zanim odpowiem, panie hrabio, radbym dowiedzieć się o powodach, które zmuszają pana do tak osobliwych indagacji.

Hrabia zaszedł monokl i wpatrzył się we mnie. — Powody zaraz wytnę — odparł nerwowo. — Nie mam niegłego na myśli — a u contraire — masz panie hrabio w zastawie słowo hrabiego Plasta di Albane Feretti!

Przyznam ci się, że hrabia zrobił na mnie wrażenie obłąkanego... Przeraziło mnie jego dzi-

wnie spojrzenie; a jednak musiałem prawdę wyznać, bo tylko tym sposobem mogłem przyjąć do odkrycia gnębiącej mnie zagadki. Opowiedziałem mu więc dzieje Juliety, opowiedziałem, jak naprzemno czyniłem poszukiwania za jej rodzicami, w skutek tego poczęłem ją uważać za własne dziecko.

Hrabia na przemian błąd i rumień się. — Ruszał się niespokojnie na krześle, a kiedy skończył stanął przedemną i zawołał z patosem aktora. — Jest na świecie sprawiedliwość, której ujęć nie może nawet Plasta, Augustów potomek. Istnieją rzeczy, wobec których władza ludzkiego rozumu, okazuje się nieczem. Jutro kochany panie hrabio dowiesz się odenem więcej. Tymczasem do widzenia! — Conte wyszedł.

Kiedy stanąłem w oknie, skinął ku mnie swą prawicą odzianą w zieloną rekawiczkę.

Jakież było moje osłupienie, kiedy nazajutrz wyczytałem w dziennikach rzymskich wiadomość o śmierci conte Annibale Plasta di Albane Feretti.

A więc zagadka zastąpiła z nim do grobu? — Nie! — Zastępcą prawny powołany do uporządkowania interesów nieboszczyka, doręczył mi list z moim adresem znaleziony na biurku hrabiego. Opiewał on, jak następuje:

— „Nie będę już dłużej; czuję to. Od roku walczę ze śmiercią; zgon mego syna uwolnił mnie od tego bezcelowego samotnia się. Dla syna popełniłem zbrodnię, a której chce się wyświadczyć. Przez ojca zrujnowany, byłem już bliskim bankructwa, kiedy w roku 1844 poznałem młodą i piękną, ale suchotami wycieńzoną wdowę po bankierze Mangoli. Lucrecia (to było jej imię) obdarzyła mnie w pierwszym i ostatnim roku pożytną córeczką Julietę, której życie opłaciła własną śmiercią. Ożeniłem się po raz drugi, mianowicie z marszałką Catharina dell' Albo, matką hrabiego Nicolao. Na mego syna przeniosłem teraz całą miłość; on miał zostać jedynym spadkobiercą, on — jedyny mój następca. Julietta stała na przeszkodzie tym planom. Musiałem ją usunąć. Aby się usprawiedliwić przed światem, ogłosiłem, że padła na penji ofiarą tyfusu,

w istocie zaś wywoziłem ją, aż pod Wiedni i wróciłem z tem prakonaniem, że dziecko w nadto dobre oddałem ręce, aby żyć długo mogło. Ale Bóg mnie pokarał. Nicolao nie rósł mi na pociocie. Strwonił prawie całą majątek. Pozostał tylko pałac i obsarna posiadłość w Kampanii, reprezentująca kapitał względnie dość znaczny.

Moja jedyną dziedziniczką ustanawiam nauczyciela córki mą z pierwszego małżeństwa, Julietę Mangoli. W przecieciu śmierci blagam ją aby przebaczyła mi ciężkie winy, które względem niej popełniłem i aby odwdzięczyła się temu, który ją wydzwignął z niedoli przygotowanej przez ojca. Annibale conte di Albane Feretti”.

Na tem powinowitem skńczyć, ale dla uzupełnienia obywateli, że jeszcze z dodatkowym epizodem. Wyobraź sobie podobną scenę: Przed nami Kampania... Z terasy przesuwały widok na rozległe łany i wzgórza. Ja i Julietta siedzimy załamani.

— Julietta — przerywam milczenie. — Dni naszego dotychczasowego stosunku policzone. Dziś się oświadczył mi przy książce P. o twoją rękę. Nie wątpię, że go przyjmiesz, a ja radować się będę twojem szczęściem...

— Nie — odpowiada na to — myślisz się hrabio. Powinnyś mi miłość, ale pozwól, abym tylko ten raz wykroczyła przeciw etykietce. Kobiecie nie powinna się oświadczać mężczyźnie, ale cóż pociąg, jeżeli ten, którego kocham, którego obraz od dzieciństwa w sercu mem pieszczę, nie może się zdobyć na uwiecznienie swych dobrodziejstw podobnym aktem... Hrabio, jeżeli pragniesz mego szczęścia — to — to — bądź — moim mężem!

— Ależ te siwe włosy... — Ja ich przyporyzylam... Serce przecież nie posiwiało? — Pyta z filuternym uśmiechem.

I znowu — Kampania — terasa — dźwięki — wonie, a pośród tego ogłom... pierwszego pocałunku.

Kiedy hrabia skończył, dzień poczynął już szareć... Szmer Tybru dołatywał na falach chłodnego wietrzyka, a gwiazdy migotały tajemniczo.

K O N I E C.

JULIETA.

Nowela

Przez

Jerzego Sewera Dunin Borkowskiego.

(Dokończenie.)

W cztery tygodnie później wyjechałszy do Rzymu. Jak dziecko, cieszyła się Julietta widokiem ojczystego miasta; ja zaś przekraczając granicę, przeczuwałem zbliżające się jakieś niebezpieczeństwo.

Julietta tam dała się pociągnąć w salonach ze swoją grą mistrzowską. Byłem z tego o tyle niezadowolony, że stała się przedmiotem natarczywości ze strony młodych Lowelasów. Kiedy raz wstała do fortepianu, wpadł mi w oczy wylegnotowany młodzik, który korzystając z tego, że podprowadziłem koncertantkę, chciał zająć moje miejsce i tym sposobem zapewnić sobie sąsiedztwo Juliety. Poważne moje spojrzenie zatrzymało go wczas jeszcze, nie mogłem jednak przeskodzić, aby ów panicz stanął w uboczu, wprost naprzeciwko Juliety, nie wpatrywał się w nią arogancko przez monokl. Uważałem także, jak niemilem było to zajęcie dla Juliety; odczuwałem też swobodniej, kiedy grę przestała.

— „Bravo! *Merveilleux! Superbe!*” — wołało półgłosem zewsząd. Pomiędzy spieszającymi zewsząd ku Julietcie gratulantami, spostrzegłem także jakiegoś chudego wysokiego jegomościa, który również uporczywie wpatrywał się w Julietę, przystąpił do niej.

— Jestem zachwycony, signorina! Co za dotknięcie, jaka werva! O, gdybyś pani nie odmówiła moim zaprosinom i zechciała wziąć udział w raucie, który daję u siebie na dotkniętych katastrof w Ischji...

— Byłoby to cudownie! — wtęcił się znany ci już Lowelas. — Spostrzegłem, że Julietta zbliża gwałtownie przy słowach wysokiego jegomościa, wyciągnęła i jak gdyby chcąc go odepchnąć, wyciągnęła przed siebie ramiona.

Wtedy po raz pierwszy dobił się głos z jej krtań. Był to okrzyk przerażenia, po którym bezwładna runęła na ziemię.

Kazałem ją wynieść z pośród cizby. Zanim odjechał, miałem jeszcze tyle czasu, by się zapytać kim był ów nieznany demon i jego attaché, gotówkawy impertinent.

— Conte Annibale Plasta i jego syn Nicolao! — oznajmiono mi.

Kiedy w domu przyprowadzono Julietę do przytomności, wezwała mnie do siebie. Zbliżyłem się do otomany, na której spoczywała. Pochyliła ku mnie szeptem:

— Był to ten, którego musiałam ojcem nazywać.

Zaprawdy, nie dotknęła mnie wcale smutna treść noweli, tam byłam uradowana okolicznością, iż moja wychowawca odzyskała mowę.

Lekarz, który od dłuższego czasu był z nami, przekazał mi o tym prawdziwie, że natura najlepszym jest lekarzem i że gwałtowne wstrząśnienie moralne może więcej zdziałać w podobnych razach, aniżeli cała medycyna, mimo to jednak uprzedziłem w tem zdarzeniu rodzaj cudu. Miał jednak inne także skutki ów pamiętny wieczór. Pod wpływem nadmiernej wrażliwości wpadła Julietta w nerwową febrę i tylko nadludzkim wysiłkom lekarza zawdzięczała nadejście, iż choroba już po 14 dniach zaczęła tracić na mocy. Niemile sprawiała też na mnie wrażenie ta monotonność, z jaką Julietta opowiadała gorączkowe swe fantazje. Głos był silny, ale bezbarwny, jak gdyby dobyty z drewna...

W tych smutnych dniach, uczulem jak drogą mi się stała ta dziewczyna. I nieraz pytałem siebie stroskany, co z tego będzie. Nie byłam w obec tej młodej rozkwitającej dopiero dziewczyny starcom?

W czasie rekonwalescencji Juliety, zasięgając bliższych wiadomości o hr. Plasta, nie obaw kosztowały mnie te dochodzenia, pojmięś łatwo.

Hrabia pochodził ze starożytnej szlacheckiej rodziny. Familję tę uważano i liczone do bardzo zamożnych. Mimo to zarzucono hrabiemu

Wtedy po raz pierwszy dobił się głos z jej krtań. Był to okrzyk przerażenia, po którym bezwładna runęła na ziemię.

Kazałem ją wynieść z pośród cizby. Zanim odjechał, miałem jeszcze tyle czasu, by się zapytać kim był ów nieznany demon i jego attaché, gotówkawy impertinent.

— Conte Annibale Plasta i jego syn Nicolao! — oznajmiono mi.

Kiedy w domu przyprowadzono Julietę do przytomności, wezwała mnie do siebie. Zbliżyłem się do otomany, na której spoczywała. Pochyliła ku mnie szeptem:

— Był to ten, którego musiałam ojcem nazywać.

Zaprawdy, nie dotknęła mnie wcale smutna treść noweli, tam byłam uradowana okolicznością, iż moja wychowawca odzyskała mowę.

Lekarz, który od dłuższego czasu był z nami, przekazał mi o tym prawdziwie, że natura najlepszym jest lekarzem i że gwałtowne wstrząśnienie moralne może więcej zdziałać w podobnych razach, aniżeli cała medycyna, mimo to jednak uprzedziłem w tem zdarzeniu rodzaj cudu. Miał jednak inne także skutki ów pamiętny wieczór. Pod wpływem nadmiernej wrażliwości wpadła Julietta w nerwową febrę i tylko nadludzkim wysiłkom lekarza zawdzięczała nadejście, iż choroba już po 14 dniach zaczęła tracić na mocy. Niemile sprawiała też na mnie wrażenie ta monotonność, z jaką Julietta opowiadała gorączkowe swe fantazje. Głos był silny, ale bezbarwny, jak gdyby dobyty z drewna...

W tych smutnych dniach, uczulem jak drogą mi się stała ta dziewczyna. I nieraz pytałem siebie stroskany, co z tego będzie. Nie byłam w obec tej młodej rozkwitającej dopiero dziewczyny starcom?

W czasie rekonwalescencji Juliety, zasięgając bliższych wiadomości o hr. Plasta, nie obaw kosztowały mnie te dochodzenia, pojmięś łatwo.

Hrabia pochodził ze starożytnej szlacheckiej rodziny. Familję tę uważano i liczone do bardzo zamożnych. Mimo to zarzucono hrabiemu

Karoliny Brodzińskiej właścicieli dóbr Facieszy, w powiecie opoczyńskim, po prawej starosta Poniński i reprezentanci cesarcy, panie wzdłuż budynku gimnazyjalnego.

Gdy wszyscy miejsca zajęli, ks. Gwiazdoń w towarzystwie wielu księży poświęcił pomnik, poczem wstąpił na trybunę p. Sawczyński i wspaniałą wygłosił mowę. „Czcicie zasłużonych ojczyźnie mężów, godziwa i uczciwa to rzecz, bo dowodzi szlachetnych i ludzkich uczuć, a przy tem dopełnia się obowiązków obywatelskich, bo każda jednostka żyje życiem całego narodu. Więc też obowiązkiem względem zasłużonych, to obowiązkiem względem wszystkich. Po nad zwykły poziom wystąpił obywateli na to drogocenne, inni idą za nimi uczuciem, starając się ich osiągnąć. Mickiewicz rzekł: „Kłątwa ludom, co swoje mordują proroki”, a nie troszczenie się, obojętność, zapomnienie o nich, to mordowanie ich. Ale też zapomnienie ich niepodobna, bo na to nie pozwala duch dziejowy, chyba narody umysłowo chore mogą swe proroki mordować. Kto ich szanuje, ten siebie szanuje, a pamięć ich zachować, znaczy przechować węzeł między przeszłością i przyszłością. Dzisiejsza uroczystość ma cechę pedagogiczną. Ten posąg wazy twarzą gromić nas będzie, gdybyśmy skarby nasze znieśli mogli. Gdyby ta królowa nasza, Warszawska, była w lepszych czasach i okolicznościach, byłaby Brodzińskiego dawno uczciła pomnikiem, bo tam najwłaściwie dla niego miejsce, choć i tutaj niewądnio stosowne. Jak dla Mickiewicza, oprócz naszego narodowego Panteonu, stosownie byłyby Wilno, Nowogródek lub dolina Kowieńska, tak dla Brodzińskiego i to miejsce odpowiednie. Po Lipnicy murowanej tu on w świat poszedł i lgnął do przyjaźni, tu tęsknił sierota do swej matki, którą z katalfalku pamiętał, tu po raz pierwszy napisał elegię na śmierć przyjaciela, który utonął, za co po raz pierwszy otrzymał serdeczny uścisk od matki niezaszczytowanego, tu ujrzawszy u przelupki Kochanowskiego, pochwytył go i uciekał, ale go schwytano, tu pierwsze ubieranie pieniądze przemaczył na książki polskie, które mu odebrano, bo były zakazane, tu obudziła się w nim miłość ojczyzny, więc też tłumaczył niemieckie pieśni patriotyczne, ztąd poszedł do wojska polskiego. Pieniąż ta to była myśl ucieść go tu pomnikiem. Dotychczas miał on jeden tylko pomnik wystawiony mu przez Lucjana Siemienińskiego w formie małej, ale z sercem napisanej książeczki”.

Dalej mowa dziękuje wszystkim, którzy się w jakikolwiek sposób przyczynili do wystawienia tego pomnika. Opowiada bardzo treściwie tytuł Brodzińskiego, zastanawia się nad nim jako poetą i pisarzem — pedagogiem, podnosząc wszędzie to, co dziś jeszcze podziw wzbudza. Gdy mowa skończyła, zasłona spadła, pomnik okazał się wspaniałym, a w tej chwili Towarzystwo muzyczne odśpiewało następującą kantatę prof. Habury, do której bardzo piękną muzykę dorobił p. Teodor Sz.

Gdy nas trapią lękli nów, sławim mego starego doży, Piersi nasze granitowe, Nie pękły nam bród żałoby!

Niebo źródła łask otwiera Duchom wiara uszrojonym. Wieg choć łos ich poniewier, Męgom pieję cześć walewnym!

Złoto daje twarzą ruda, Gdy ją silna dłoń dotknęła; Półki zapał tworzy cuda, „Jeszcze Polska nie zginęła!”

Brodziński! bądź pochwalony
I pomnikiem bądź poczyty
Do spraw sączonych polską miedzą
„Pożniem” swem zawsze bądź!
Nad ludem niech dąży „Wielka”,
By nie zginił pełni straż,
Panie! owo gdy mrze sława,
Naród Brodziński dąży!

Po odpiewaniu kantaty, muzyka zagrała „Boże coś Polskę”, a publiczność z odkrytymi głowami stojąc wysłuchiwała tej modlitwy narodowej, poczem rozległy się huczne brawa.

Kraków 17. lipca.

(Zmiany w urzędach komor celnych na granicach Królestwa Polskiego. Likwidacja sekod w powiecie wielickim.)

Od dwóch tygodni objęła szef sekcji rosyjskiej ministerstwa skarbu, p. Tołkoczko z towarzyszeniem ministerstwa handlu wszystkie komory rosyjskie na granicy Królestwa Polskiego, celem znacznego umniejszenia przeszłokhodowych, powstałych w skutek obecnego podziału na komory trzech klas. Do roku przeszłego komora w Michałowicach była komorą o najwyższej atrybucji, czyli komorą pierwszej klasy, tak, iż tylko najdrobniejsze przedmioty mogły być tam oclane, a z większymi trzeba było odnosić się do Radziwiłowa, przez co handel Krakowa z Królestwem Polskiem zupełnie upadł i może podwójnie się dopiero w skutek obecnych rozporządzeń, dozwolających na przewóz i oclenie w Michałowicach.

Jak wiadomo, Namiestnictwo poleciło Starostwa z Wydziału krajowy Wydział powiatowy, aby ocenił dokładnie szkodę rządową przez wylew, wartość zboża do zasiewu potrzebnego, dalej wartość zboża i paszy potrzebnych do wyżywienia inwentarza żywego, oraz wysokość kosztów naprawy wałów i zabezpieczenia się w przyszłości przeciw wylewom. O ile prace w tym kierunku postąpiła w Starostwie krakowskim i Wydziale powiatowym, dokładnie podać nie mogę, tyle atoli jest pewnem, iż tylko 6.000 złr. asygnowano ze strony rządu na naprawę uszkodzonych wałów nadwiślańskich, i że wały te przy najbliższej większej wodzie znów uszkodzone zostaną, jeżeli rząd nie zabierze się energicznie do regulacji Wisły.

W Starostwie wielickim ucierpiał najbardziej od wylewu Wisły gminy Brzegi i Kopanka, a od wylewu Raby miasto Dobczyce i Niezadów. Szkodę w tym powiecie wynosiła około 150.000 złr., na zasiew i paszę potrzeba będzie dać kościennie około 80.000 złr., na usypianie wałów ochronnych około 120.000 złr., tak, iż Starostwo i Wydział powiatowy w Wieliczce domagać się będą od rządu co najmniej 350.000 złr.

Sprawy zagraniczne.

Petersburg 14. lipca. Na manewry mające się odbyć w tym roku w obozie krasnosielskim pod Petersburgiem rząd niemiecki, jak donosi telegram *Dieuemska warszawska*, wysłał w tym roku generał-lejtnanta Lessańskiego, którego samego, co w roku 1870, jeśli nas pamięć nie myli, był szefem sztabu u następcy tronu niemieckiego w czasie kampanji francuskiej.

W *Nowostich* znajdujemy następującą krótką notatkę: „Znany z prac swych historycznych o Zachodnio-Południowej Rusi, profesor kijowski uniwersytetu A. I. Antonowicz, zamierza wydać „literaturny zbornik” na rzecz poszkodowanych powodzią gubernij nadwiślańskich. Zyczymy dobrego powodzenia temu projektowi.” *Kijewskanin* podaje bliższe szczegóły o tej „jedynocienności”, a mianowicie, że książka ta będzie nosić nazwę „Pomoczyć bratniak” (pomoc dla braci), że kijowskie słowiańskie Towarzystwo dobroczynności ofiarowało 100 rubli na koszt wydania, że miejscowi drukarze obiecali rozrobić druk pomiędzy siebie i wydrukują bezpłatnie, i że narazie pieniądze uzyskane ze sprzedaży podzielone będą pomiędzy Galicję a Kongresówkę.

Dn. 22. kwietnia st. st. na posiedzeniu rym-sko-katolickiego kolegium w Petersburgu odczytano propozycję hr. Tolstoj, ministra spraw wewnętrznych treści następującej: Doszło do wiadomości ministerstwa, że książka stojąca na wygnaniu i na mocy manifestu 1876 roku uwolnieni z pod nadzoru policji, nieprawie wzywani są do spełniania posług kościelnych, co się sprzeciwia woli najwyższej (wysoczańskiej) wyrażonej w wymienionym manifestie, uwalniającym wprawdzie księży z pod nadzoru policji, z zastrzeżeniem jednakże, że nie wolno im będzie występować do służby państwowej lub publicznej, a zatem i spełniać posług religijnych (świąszennodziejstwowat). Na zasadzie tego wniosku kolegium rozstrząsało do biskupów w dycejach, w których znajdują się księża wygnani, rozporządzenie takiej treści: „Wkłada się obowiązek na biskupów mieć baczność, by księża stojący na wygnaniu, wyłączone z tych, którzy w porządku prawnym zostali mianowani wikaryuszami (dodamy, że takich prawie nie ma), nie spełniali żadnych posług kościelnych. Dziękani i proboszczowie, którzy będą księzom poręczali spełnianie posług kościelnych, zostaną pociągnięci do odpowiedzialności prawnej.

KRONIKA

Lwów dnia 18. lipca.

Wiadomości osobiste. Dławił zmarł w Lwowie Izydor Kohn, właściciel domu bankowego, jeden z konsejmarjuszów kolei Karola Ludwika. — Juliusz Schmitt, buchalter w zakładach L. Zieloniewskiego, był żołnierzem z roku 1863 i Sybirak, zmarł przedwczoraj w Krakowie, przeżywszy 50 lat. — Ks. biskup Janisławski, który w Krakowie niedawno temu doświadczył choroby był złoty, przybył do Miłostawia, by odetchnąć czasem niejaki świeżym powietrzem i przyjął gościnę w pałacu hr. Józefa Mielskiego. — Onegdaj odbyły się zaręczyny p. Karola Hilarego Szaryńskiego, właściciela dóbr ziemskich z panną Amalią Reehmondiną z Wiednia. — P. Piotr Iscezeski, otrzymał dnia 14. bm. na uniwersytecie czerwińskim stopień doktora praw.

Kalendarz. Sobota: Wincentego z Pauli. — Wschód słońca o godz. 4.45 min. 25, zachód o godz. 7.45 min. 48.

Kalendarz myśliwski. W lipcu połować można: na kopy, ptactwo błotne i wodne w ogólności; od 15. lipca także na przepiórkę i diablo gołębie.

Dla ofiar powodzi. Wykaz XIX. skład, które wpłynęły do kasy Banku krajowego na rzecz naczelnego dyrektora tegoż Banku, p. A. Wrotnowskiego, P. prezydent Dąbrowski imieniem Towar. gazowego

doszłańskiego przez tegoż reprezentanta p. Bucha str. 250; z listy p. Józefa Wernickiego: Józef Wernicki 25, Ruda 50, N. N. Stadnicki 10, Edmund hr. Dziaduszycki 25, razem 110.

Towarz. oszczędności i kredytowe w Stanisławowie 25, składka uczeń w szkole w Opulsku 50 ct., Fibich i Stawiarzki z Kolonij za beczkę nafty 27.88.

Z admin. *Gazety Narodowej*: Ant. Bilinski (rubli 10) 12.17, M. J. 2, razem 14.17.

Grono profesorów i uczeń gimnazjum IV. we Lwowie 64, ze składki w cerkwi św. Piotra i Pawła 12, Aleksander Barabas ze składki w Stryju 27.10, z listy p. Marcelo Gołębskiego 31, dr. M. Stefko w Złoczowie dochód z przedstawienia Tow. amator-skiego 73.82, parafia Buraszyńska obrz. tka. składka 8.33, ks. kanonik Kalinowicz z Trembowli od siebie i ze składki kościelnej 60, Tow. polskie bratniej pomocy i Czystelnia polska w Czerniowcach składka 1.70, szkoła ludowa 2 klas: na przedmioty mikulickim w Tarnopolu składka 4.48, dyrektora Tow. salicz. w Sokalu 20, Redakcja *Sokoły* od p. Skorockiego 2, w nr. 157 *Dieuemska* opuszczono: Helena Krajewska 5.

Ogółem wpłynęło do dnia dzisiejszego do kasy Banku krajowego złr. 42.471.1.

Z dyrekcyj ruchu kolei państwowych odbieramy następujące ogłoszenie: Z powodu oberwania się chmurny uszkodzona została kolej między Stryjem a Drohobycem, skutkiem czego wstrzymaliśmy z dniem dzisiejszym ruch na tejże linii aż do odwołania. Zastanowienie przewozu osób, pakunków podróży i towarów, trwać będzie prawdopodobnie przez kilka dni.

Z festynu artystycznego. Komitet urządzający festyn artystyczny składa niniejszem najserdeczniejsze podziękowanie w pierwszej linii osobom, które nadały rysunki i aforysmy do *Jedynocienności*, następnie panom: Cichockiej, Kowalskiej, Maraszkiewiczowej, Mehrowej, Sawczyńskiej, Stachowiczówny, Urbanowiczówny, Wojdalcowskiej i Zapolskiej, które zajęły się rozprzedażą losów i loterii fantowej.

Komitet poczuwa się do obowiązku podziękowania pp. właścicielom handlowych za łaskawe bezinteresowne ofiarowanie fantów, a panom Maraszkiewiczowej i Zapolskiej za zajęcie się zbieraniem tychże, wreszcie wszystkim, którzy jakkolwiek brali udział w urządzaniu festynu.

Nie możemy na razie podać jeszcze ogólnego dochodu z festynu, szacujemy tylko, że dotychczasowy dochód wynosi 126 zł. 78 ct., nie wliczając w to dochodu z rozprzedaży *Jedynocienności* tak we Lwowie, jak i na prowincji, rachunków bowiem dotychczas nie mogliśmy zamknąć. Komitet.

Według przewodnika komitetu, który urządził wycieczkę do Zimnej wody d. 13. bm., wynosił ogólny dochód z wycieczki złr. 730.90, po odciążeniu zaś wydatków w kwocie złr. 141.60, przyniosła wycieczka czystego dochodu dla dotkniętych klęską powodzi złr. 589.30. Z tej sumy postanowił komitet złożyć złr. 589.30 na ręce dyrektora Wrotnowskiego do rozporządzenia krajowego komitetu ratunkowego, a 50 złr. posłać p. Mechtelowskiemu, posłowi na Sejm krajowy, w skutek tegoż przedstawienia, dla powiatu dąbrowskiego, jako najbardziej dotkniętego powodzią.

Przy tej sposobności komitet składa podziękowanie pp. Buraszowej, Burzyńskiej, Ihnatowiczowej, Mehrowej, Ogonskiej, Pawlikowej, Stojnowskiej i Zgórskiej za łaskawe zajęcie się rozprzedażą przedmiotów basaru; p. Wolfińskiej za bezpłatne ofiarowanie kwiatów do basaru, p. Adlerowicz za urządzanie ognia sztucznych, pp. Henr. Müllerowi i Dzikowskiemu za darowanie pewnej liczby lampionów, dyrekcyj ruchu kolei Karola Ludwika za bezpłatny przewóz muzyki, w końcu ks. Dutkiewiczowi i p. Łojowskiemu, właścicielom zakładu w Rudnie, za sesowienie zamknięcia parku i pomoc w urządzaniu wycieczki.

Sprawa petardy. W Krakowie dnia 30. czerwca b. r. wniosła prokuratura państwa akt oskarżenia w sprawie dochożeń z powodu rzucenia petardy w dniu 29. kwietnia b. r. przed gmachem tamtejszej dyrekcyj policji. Prokuratorja oskarża o usiłowanie skrytobójstwa morderstwa, sbrodnie gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenie cudzej własności i przekroczenie tworzenia potajemnych stowarzyszeń i należenia do nich: Bolesława Malankiewicza (17 lat) pomocnika brązowniczego, Franciszka Sulczewskiego (22 lat) cesadnika kamieniarzkiego, Ludwika Grudzińskiego (23 lat) cesadnika introligatorskiego, Jana Pajaka (21 lat) ucznia siodłnej klasy gimnazjalnej, w końcu Adama Królkowskiego (18 lat) praktykanta fabrycznego przy tóceniu żelaza.

Rozprawa karna odbędzie się dopiero w kadencji wrześniowej. Do rozprawy wzywanych jest 26 świadków. Jako znawcy zaproszeni będą oficerowie inżynierji wojkowej pp. kapitan Ferdynand Bolhar i starszy porucznik Józef Tupaj.

Wybory do Rady powiatowej we Lwowie z grupy większych posiadłości. Udział obywatelstwa był niestety bardzo sęscupły. Na 65 uprawnionych do głosowania stanęło do urny tylko 19, licząc w to już pełnomocnictwa. Jednocześnie wybrani zostali pp. Dawid Abrahamowicz, Zyg. Łasowski, dr. Walery Wągar, Adolf Wiesłowski (właśc. Krzywczy), Włodz. hr. Russocki i Longin Danka de Sajó (właśc. Pustomyt); po 18 głosów otrzymali pp. Edward Ubycz, dr. St. Staryński i Stan. Nikorowicz; po 17 głosów uzyskali Oseław Lekczyński, dr. Aleks. Janowicz i Włodzim. Kosleradski. Z grupy większego przemysłu, która dopiero pierwszy raz w pow. lwowskim wybierała reprezentanta własnego odbioru od grupy miast, został wybrany p. Hillel Lechner (naczelnik gminy Złotopole).

Wydział dyceyjalny. Archidieceja lwowska. Instytucje kanoniczne na probostwo w Pieniakach otrzymał ks. Wojciech Podgórný, dotychczasowy koop. w Kamionce Strumiłowej. — Konstanty Osorba, kapłan ze Zgromadzenia ks. Zmartwychwstańców, otrzymał jurysdykcję, podobnież i O. Wacław Góralik z zakonu OO. Dominikanów w Żółtym.

Dyceja tarnowska. Zmarł dnia 3. lipca w Chorzelowie ks. Szepean Salosarczyk, miejscowy wikary, ur. 1851, ord. 1874. — Przeniesiono ks. Michała Owiślanę z Poimnia do Starogo Sącza. Administratorem w Cerekwi został ks. Józef Ciepika. Konkurs na to beneficyum rozpisaną do 15. sierpnia.

Nowo utworzony posterunek żandarmerji w Uściu Zielonem, w powiecie buczackim, złożony z sierżanta i dwóch żandarmerji, z dniem 1. b. m. rozpoczął swoje czynności służbowe.

Piorun. Podczas wczorajszego ulewy uderzył piorun w znany wspaniały kasztan na Janowskim l. 17 w parku jedenastej dywizji trenu (furgonów), a następnie w dwie lipy w tymże parku, poczem przes gromowód na magazynie spadł w śniegu. W przelocie od kasztana do lip kontuszonoż żołnierza na straży stojącego.

Kronika prowincjonalna. Prsy kopania fundamentów pod nowy budynek w Gródku, wydobyli robótce z głębokości 4 stóp kościotrupa, którego csa-

zka w bliskości jam usnych wykazała uszkodzenia, pochodzące z bardzo silnych uderzeń. Nasuwa się przypuszczenie, że przed laty popełniono na tym miejscu sbrodnie, skutkiem czego zarządzono dochodzenie sądowe. — Dnia 7. b. m. znaleziono w gminie Krasna, powiatu tureckiego, w młynówce, zwłoki tamtejszego mieszkańca, Fedia Zubkowicza, z bliznami na szyi, grzbiecie i rękach, oraz z ogromnym kamieniem u szyi. Widocznie Zubkowicz został zamordowany, a następnie trupa jego wrzucono do wody. Dochodzenie sądowe jest w toku. — Gradobiciem nawiedzone zostały w ostatnich dniach gminy powiatu staromiejskiego Berezów z Tarnawką, Polanów ze Śliwicą i Turze. Likwidację szkody zarządzono. — Piorun w gminie powiatu gorlickiego, Binarowej, poraził na śmierć 13-letnią Apolonję Romaniankę, pasącą bydło na polu i zabił przy tem jedną sztukę trzody. — W gminie powiatu horodzieńskiego, Niezwałach, piorun poraził na śmierć siedzącą przy oknie chaty włościankę Hafię Andrucho-wiczową, oraz wciągnął pożar, który zniszczył tę chatę do szczytu. — W Jablonowie, w powiecie husiatyńskim, piorun poraził na śmierć zatrudnioną przy podgartywaniu ziemniaków w polu 17-letnią Hafię Małajuniak, córkę gospodarza. — W Sa-raynie, w powiecie ławockim, piorun zabił na pastwisku dwie sztuki bydła, własność włościanina Sebastjana Paska i Jadwigi Stalowej, a w Wer-chracie, w powiecie rawskim, spalili stodołę, własność ks. Piotra Jaremkiewicza. (Gaz. Lwów.)

Stowarzyszenie wierzycieli w Wiedniu ogłasza niewypłacalność firmy Abrahama Margulies a w Rzeszowie.

Wykaz inspekcji dyrekcyj policji z d. 17. lipca. Skradziono panu Ch. J. szal wart. 5 złr., panu M. S. bieskież wart. 8 złr., a pani H. pulares z kwotą 1 złr. 40 ct. i futeł na okulary. — Zgubiono w drodze z kolei żel. na ul. Staszycy skrzypce w płótno owinięte i srebrną branzoletę.

Przemyśl 17. lipca. Jako przewodniczący wiceu, opisanego w *Dieuemska* Polak (Nr. 162 z dnia 15. lipca br.), poczynił sobie za obowiązek uzupełnić odnośną korespondencję z Przemyśla przytocze-niem tego faktu, że zgromadzenie uchwało również podziękowanie dla tutejszego Starostwa za gorliwą pracę obywatelską i ofiarną na rzecz dotkniętych klęską tagoroczną powodzi. Ks. Glaser.

Jasło. Dnia 5. bm. ukończył się egzamin do-razności w tutejszem gimnazjum, pod przewodnictwem rady szkolnego M. Studzińskiego. Do egzaminu tego zgłosiło się 31 uczniów publicznych i 3 eksternistów, a po odpięciu od ustnego egzaminu 2 eksternistów, składało egzamin 32 uczniów. Świadectwo dojrzałości z odznaczeniem otrzymali: 1. Antosz Franciszek, 2. Basiński Stanisław, 3. Bielecki Feliks, 4. Galik Edmund, 5. Sienicki Antoni, 6. Saja-na Władysław, 7. Wróbel Jakób. Świadectwo dojrzałości otrzymali: 8. Dybaś Stanisław, 9. Hajduk Piotr, 10. Hawliczek Bogusław, 11. Hertzner Franciszek, 12. Karpiński Stanisław, 13. Kolek Franciszek, 14. Kropaczek Wilhelm, 15. Metzger Emil, 16. Mruczek Błażej, 17. Przytycki Zygmunt, 18. Szurek Tomasz, 19. Wojaśński Bronisław, 20. Walloni Lu-dwik. Pozwolono poprawić egzamin po wakacjach 4 uczniom, reprobowano na pół roku 3 uczniów, na 1 rok 3 uczniów, bez terminu 1 publ. i 1 eksternistę.

Szczawnica 17. lipca. Wczoraj po raz pierwszy teatr krakowski dał tu przedstawienie w prześlicznym, nowo wybudowanym przez Akademię, dworcu gościnnym. Piękna, obszerna sala, mieszcząca w sobie 500 osób, publiczność sapała szczerze, przyjmując żywym okaskami grę artystów w wesołej komedji „Rodzina Furiosów”.

Sanok 16. lipca. Adwokat dr. Iskrzycki sędził wprawdzie zwykłym swymi drogami w agitacjach wy-borczych z grupy miejskiej do Rady powiatowej, lecz mimo to, wypadły one niezuspólnie po jego myśli. Wybrani zostali: ks. Apolinary Łaskowski z Rymanowa, Jekel Herzig ze Sanoka, Cyryl Ładziński, burmistrz ze Sanoka, ks. Bronisław Stasiński z Jancipierza, ks. Franciszek Czaśnyński ze Sanoka, Ferdynand Janowski z Głębockiego i Wincenty Wojtyńkiewicz, aptekars z Rymanowa.

Buczacz 17. lipca. (Tel.) Do Rady powiatowej z grupy większych własności wybrani właściciele dóbr Ignacy Cywiński, Ludwik Szawłowski, Wład. Czakowski, Wład. Bogucki, Albin Stonecki, Jan Borkowski, Marjan bar. Błażowski, Jan Gołębski, Mentzel, Oskar hr. Potocki.

Warszawa 15. lipca. Konsekrowany przed ty-godniem ks. Kazimierz Rukiewicz, biskup-sufragan archidieceji warszawskiej, w dniu wczorajszym po-wrócił z Petersburga.

Konsekracja ks. Kosowskiego, biskupa-sufragana dyceyj plockiej, lektora seminarjum warszawskiego, odbyła się ubiegłej niedzieli w kościele św. Katar-ozyny w Petersburgu.

Banduzyści. Korespondent *Kraju* z Kijowa donosi: Tamberlicka z wielkimi powodzeniami zastę-pili nam słowiki, a wszystkich chce kasakować ba-więcy obecnie w Kijowie młochan truhodurów ukra-ińskich, teorbantista Ostap Werewaj. Ośmięsiatkiłko-letni sgraybiaty i ślepy starzec się roztaje się ze swym druhem teorbantem, a raczej „bandurą”, dzięki której w połączeniu z drzącym głosem, dają branie-nie ale sawsze harmonijne, lecz wywołujące dźwięki Ukrainy ducha. Śpiewak ludowy nie jako artysta, lecz jako rzadkość w swoim rodzaju, znajduje llo-szech słuchaczów wśród mnogich kijowskich swolen-ników ukraińskich; na cześć jego urządzają się same wiecejorki, gdzie ukraińskie rapsoody starego Ostapa poczesse znajdują miejsce.

O nieczyściwości w Paryżu wydał pewien Anglik, kryjący się pod nazwą „brutal Saxon”, bro-szurkę, która w sześciu tygodniach wyszła w trzo-dim nakładzie pod tytułem „John Bulls Neighbour”. W broszurce tej opisuje stosunki sanitarne w kilku dzielnicach miasta Paryża. W St. Denis na przy-kład są domy, mające 5 do 6 piór, wązkie, ciemne i nadzwyczajne brudne, schody pełne brudu, sienie pełne nagromadzonej nieczyściwości, z murów buchają wyzie-wy ze zgnilizny i wilgoci; po ulicach pełno gniący-eh odpadków, wśród których widać żyje szczyry, psy i koty. O ciepłej porze jest dzielnicia ta najsku-toniejszą propagatorką cholery. Ludzie wiodący tu-taj szatratę życie, są czartami w postaci ludzkiej.

Kobiety, czyste megiery, a mężczyźni bandydy, csa-hający na łup. Dzieci starzeją się przed czasem, ro-mą bez wadydu, moralności i religji. Rodzą się, jak psy niedługo, umierają i jak psy bywają chowani. Pisał to Anglik o Paryżu, sapał tylko dodać, że Londyn Paryżowi pod tym względem wcale nie ustępuje, jeśli go nie przewyższa.

Stuch. Jak niedostateczny jest organ słuchu przy zamkniętych oczach, dowodzi następujące do-świadczenie: Osoba siada na krzesłku i samyja oczy. Druga osoba bierze dwie większe monety sre-brne w rękę pomiędzy wielki i średni palec, tak, ażeby palec wskazujący przez nie był ściśnięty, po-czem bez dotknięcia osoby siedzącej widzi się ręką

z pieniędzmi wolno przez twarz siedzącego, po nad głowę i za głowę, przez piersi i ku łonu, wyciąga się palec wskazujący, tak, aby monety zadźwięczały. Na zapytanie: gdzie? zapytany, jeżeli istotnie nie widział, zwykle inne wskazuje miejsce, w którym dźwięk monet słyszał, wskazuje na prawo, jeśli dźwięk był na lewo, lub ku głowie, jeśli monety dzwęczały koło łokcia. Jeszcze drastyczniej niedostateczność słuchu się wykaza, jeśli dwie osoby obok siebie usad-zimy. Słuch zawodzi nas jednakowoż tylko przy zamkniętych oczach, lub w zupełnej ciemności wtedy, kiedy dźwięk lub szelest jest bliski, echo oddalone obhyta słuch w istotnym kierunku. Uwagi godnem jest jeszcze to, iż wiele osób pierwszy raz zgaduje dobrze i myli się dopiero przy powtórzeniu doświad-czenia powyższego.

Wrocław. Katedra języków słowiańskich w uni-wersytecie wrocławskim będzie niebawem lepiej ob-sadzona. Dotychczas tylko dr. Neryng, profesor języków słowiańskich i słynny znawca starożytności słowiań-skich wykładal literaturę i gramatykę tych języków, i to tylko słuchaczom już z nim obeznanym. Dla słuchaczy zaś nie znających ani jednego z języków słowiańskich, w ciągu kilku lat ostatnich nie było profesora. Obecnie prof. Löwenfeld oświadczył, że będzie wykładal język rosyjski i polski, a dla po-czątkujących, będą wprowadzone zajęcia praktyczne. Liczba zapisujących się słuchaczy jest znaczna, po-nieważ uczący się mają na celu zająć dogodne miejsca w prowincjach, leżących na granicy państwa rosyj-skiego.

Germanizacja. Królewska Huta na Szlaku pruskim, będzie się oddać swała urzędowi: Königs-hütte, Oberschlesien.

Wiadomości literackie i artystyczne.

Amatorskie przedstawienie w teatrze hr. Skarbka, odbędzie się dnia 19. bm. w sobotę o godz. 8mej wieczór, na dochód powodzią dotkniętej ludności w Galicji. Amatorowie Stow. rakodziel. lwowskich „Gwiazda” odegrają operę narodową p. t. „Zabobon czy krakowicy i Górale” J. N. Kamińskiego, z muzyką Kurpińskiego. Biletów nabyć można w ma-gazynie krakiewskim p. Fr. Głodzińskiego przy ulicy Kopernika, w składzie obawia p. A. Aleksandro-wicza przy ul. Halickiej, w księgarni pp. Seyfartów i Czakowskiego w rynku, w cukierni p. F. Grossa przy ul. Hetmańskiej, a w dzień przedstawienia przy kasie.

Na dochód powodzią dotkniętych mieszkańców Galicji odbędzie się w niedziele dnia 20. b. m. w Zimnejwodzie przedstawienie magika p. A. Siedle-ckiego z współudziałem p. Flory (medium). Aższe ogłaszają bliższe szczegóły tej wycieczki, która ze względu na cel dobroczynny powinnaś uad się naj-zupełniej.

Mierzwiński, jak donoszą dzienniki angielskie, przyswoił sobie partje tenorową w „Latającym ho-lendrze” Wagnera.

Ruch stowarzyszeń

Z Towarzystwa lekarskiego. Nadzwyczajne po-siedzenie Towarzystwa lekarskiego sekcji lwowskiej odbędzie się w sobotę 19. b. m. o godzinie 7ej wie-czór w zwykłym miejscu. Na porządku dziennym będzie sprawa cholery. Uwiadomienie to służy za-miast zaproszenia.

Do wydziału galicyjskiego Towarzystwa o-chrony zwierząt na rok bieżący wybrani zostali na-stępujący członkowie: pp. dr. Benedykt Dybowski, profesor uniwersytetu, prezesem; Feliks Pławicki, poseł na Sejm krajowy, zastępcą; dr. Izidor Szara-niewicz, profesor uniwersytetu; Henryk Rowakowicz, redaktor i Paweł Stwiernia, inżynier, członkami wydziału; Zygmunt Riehtman, Jakób Stroh, Marjan Łomnicki, profesor gimnazjalny, zastępcami członków wydziału; Feliks Lewandowski, sekretarzem; Zenon Rojek, zastępcą; Ferdynand Gabor, radca rachunkowy i Wacław Zawadil, profesor szkoły realnej do ko-misji skrutacyjnej.

Wydział Towarzystwa Bursy imienia J. I. Kra-szewskiego w Stanisławowie uwiadamia, że o po-czątku przyszłego roku szkolnego, t. j. od 1. wrze-sznia r. b. pomieszczonych będzie w zakładzie utrzymywany przez rzeczone Towarzystwo 17 uczniów uczęszczających już do szkół gimnazjalnych, realnych i seminarjum nauczycielskiego i to bez różnicy o-brządku. Uczniowie umieszczeni będą częścią za do-płatą 9 złr., częścią zaś za dopłatą 5 złr. miesię-cznie, w którym to celu należy dołączyć do podania deklarację oca lub opiekuna z wyraźnym nadmienie-niem, do jakiej najwyższej opłaty zobowiązać się może. W nadzwyczajnych wypadkach wyjątkowego ubóstwa i szczególnego postępu w naukach, nastąpi bezpłatne przyjęcie do zakładu. Inne warunki przy-jęcia są następujące: 1. obyczajnie chwalębne, 2. pil-ność sadawalowa, 3. postęp w naukach dobry. Po-dania zaopatrzone: a) metryką chrztu, b) świadectwem ubóstwa, c) świadectwem z ostatniego półroczu szkol-nego, d) deklaracją oca lub opiekuna do regularnego uczęszczania miesięcznej opłaty z góry i e) świade-ctwem sęscpienia ospy — wnosić należy do wydziału Towarzystwa Bursy imienia J. I. Kraszewskiego w Stanisławowie najdalej do 15. sierpnia r. b.

Równocześnie tenże wydział składa publiczne najserdeczniejsze podziękowanie Wmu Józefowi Braun-siewiczowi, c. k. starszemu inżynierowi, który ze szla-chetną bezinteresownością zajął się wykonaniem planu, jako też nadzorem nad należytem uskutecznieniem robót przy budowie piętrowej kamienicy, przeznacz-oonej na zakład, przyczem nie szczędził ani czasu, ani trudu, lecz sam udzielał wszelkich rad i wyja-śnień wydziałowi, jako też wglądał w najdrobniejsze roboty poszczególnych wykonawców. Towarzystwo nie mogąc w inny sposób wynagrodzić szlachetnego czynu, zamianowało go swoim członkiem protektorem, a dziś mu sasyła serdeczne „Bóg zapłać”.

Z wydziału Towarzystwa Bursy imienia J. I. Kraszewskiego.

Z izby sądowej.

(Prokurator przed sądem.)

Lwów 17. lipca.

(Ciąg dalszy.)

O owym pamiętnym wieczorze, kiedy to prok. Mehoffer wesał do siebie świadka za pośrednictwem Altmanna, opowiada dr. Sokal zupełnie analogicz-nie, jak ta rzecz przedstawiał oskarżony w swoim *plaidoyer* wstępem. Przystadzisz o dość późnej już godzinie, zastał prok. Mehoffera bardzo rozdrażnio-nego i niemal zrozpaczonego. Zapytany o powód tego niezwykłego stanu, odpowiedział oskarżony świadkowi, że Sime Ensler była u niego w birze, żądała 10.000 złr., jakoby przez niego za proces mego wstępię, a w końcu oświadczyła, że równocześnie u prozesa Piteya zeznaje jej mąż w tej sprawie do protokołu. Owóż oskarżony prosił świadka o radę,

jak ma sobie w tej sprawie postąpić. Czy bowiem wystąpi przeciw niej jako oskarżyciel, czy po-zostawi rzecz naturalnemu biegowi i wycekiwać będzie rezultatu jako oskarżony, zawsze stanie przed światem w okropnem świetle i sława jego, tyloletnia służba, los rodziny, wszystko na tem musi ucierpieć niesmiernie. Świadek doradził mu oczywiście, ażeby nie dawał się w żadne rokowania z Sime, bo cho-dy by jej, dla chwilowego uniknięcia skandalu, zapłacił żądającą kwotę, przyjdzie ona jutro lub pojutrze z tą samą groźbą i żądaniem, i tak może pójść w nie-skończoność. Ostatecznie doradzał mu, ażeby, gdy się ta kobieta pojawi, wypędził ją bezwzględnie. Na to prok. Mehoffer otworzył drzwi pokoju i podnie-sionym głosem polecił służącą, ażeby Sime Ensler, gdy się kiedykolwiek pojawi, wypędziła, a gdyby to nie skutkowało, wezwwała pomocy policjanta.

W tem miejscu zarzeka Trybunał świadkowi, że w śledztwie wspominał, iż prok. Mehoffer powyższy rozkaz odprawy Sime wydał był Altmannowi, a nie swojej służącej. Świadek tłumaczy, iż Altmanna nie widział wówczas, jednak mogło mu się zdawać, że słowa Mehoffera były do tegoż skierowane. Dalej na dotyczące pytanie zeznaje dr. Sokal, że, o ile słyszał, dr. Rott miał raz wspomnieć Mehofferowi o pogłoskach temuż uwłaszczających, mianowicie że po-dejrzany jest o nie-czyste stosunki z Mückem, czyli przepkstwem.

Ustęp ten na rozkaz przewodniczącego skonsta-towano w protokole. Również skonstatowano na próbie obrotu dra Jeklesa te słowa dra Sokala, że Sime wspominała mu kilkakrotnie o tem, iż żądane od niej 10.000 złr. dla innej wybitnej osobistości ze sfery sądowych. Za każdym razem świadek nie badał jej, kogo miała na myśli, lecz zamykał jej usta groźbą, że ja za drzwie kacy wyzuci.

O kartce z notatką „Mik” wspominał świado-k w substytucji prok. Chlebik. Zanozował należał nam jeszcze dla ilustracji stosunków czerwińskich ten wielce charakterystyczny rozdział z długiego i wielo-stronnego zeznania dr. Sokala: „Wyczytałem w dzien-nikach niemieckich, jak *Fremdenblatt* i *Presse* — mó-wił świadek z pewnem oburzeniem — że prok. Meh-offer w wstępnem przemówieniu swoim żalił się wymownym słowem, iż owego wieczora w tym celu pospieszyłem był do niego, jakkolwiek byłem zastępcą Enslerów, ażeby go wybiadał w chwili rozdrażnienia nerwowego i następnie na korzyść moich klientów zdradzić. Dalej miałem zaraz nazajutrz moją rozmowę z prok. Mehofferem całemu światu rozpowsze-dlić. Jest to wręcz błędem i bezpodstawem. Mam bo-wiem najgłębsze przekonanie, że w czasie naszej roz-mowy Sime czuwała pod drzwiami i podsłuchiwała, a następnie wszystko roztubiła. Wnoszę o tem z tej główne okoliczności, że wkrótce potem odebrało mi pełnomocnictwo Enslera do administrowania jego ma-łactwem i rozachwał się prawie gotowy już układ mój z Enslerem o odstąpieniu jego dworzany, inwentaryz idt. za kwotę 200.000 złr. W ten sposób straciłem co najmniej 25.000 złr. Administracja bowiem ma-jątku Leiby Enslera przyniosła mi za pół roku 8700 złr., a majątek sam, o którego nabycie traktowałem, wart był do 300.000 złr. Wierzę święcie, że Sime oburzyła przeciw mnie najbardziej rada moja dana prokuratorowi, ażeby w żadne nie wchodził z nią układy.”

Następny świadek dr. Józef Rott, lat do 50, obrz. rz. kat., adwokat i prezydent Izby adwokackiej w Czerniowcach, zeznaje również pod przysięgą. Był dłuższy czas zastępcą prawnym Leiby Enslera, lecz przekonawszy się, jaki to brudny i upadły człowiek, zerwał się tej klienteli. Pogłoski o roli, jaką pieniądze rozmaitych oskarżonych, a zarazem Mück, Motio Welch, Burstyn et consorts, grali w wielu procesach karnych, słyszał z wielu ust w Czerniowcach.

9	122 75	120 25		
.	20 10	20 40		
.	175 75	176 25		

